

Samhällsvetenskapsprogrammet

Syfte

Samhällsvetenskapsprogrammet syftar till en på humaniora och samhällsvetenskap grundad kunskap om människors villkor och verksamhet. Programmet syftar även till att utveckla redskap att formulera, analysera och lösa problem inom flera ämnesområden. Ett ytterligare syfte är att utveckla förmågan att förstå sambanden mellan ekonomi, humaniora och samhällsvetenskap och andra vetenskaper. Samhällsvetenskapsprogrammet förbereder främst för vidare studier.

Programmets karaktär och uppbyggnad

Intresset för människan och hennes verksamhet är central i samhällsvetenskapsprogrammet. Människan som individ och samhällsvarelse samt samhällets strukturer, mekanismer och konflikter är centrala studieobjekt i utbildningen. I utbildningen övas förmågan att finna och analysera samband, att formulera problem och föreslå lösningar. Att tolka, förstå och förklara är viktiga aktiviteter i utbildningen.

Samhällsvetenskapsprogrammet erbjuder en bred utbildning som ger kunskaper inom många skilda områden och beredskap att inhämta ny kunskap inom det humanistiska, språkvetenskapliga och samhällsvetenskapliga området och utgör en grund för studier i högskolan.

Att utveckla ett vetenskapligt förhållningssätt är en viktig del av utbildningen. Utmärkande för human- och samhällsvetenskaperna är att deras kunskapsområde ständigt omprövas och tolkas på nytt mot bakgrund av nya erfarenheter. Olika frågeställningar har gett upphov till skilda vetenskapstraditioner och forskningsmetoder. Central är förmågan att anlägga ett historiskt och internationellt perspektiv. De historiska kunskaperna ger delaktighet i kulturarvet och bidrar till förståelse av nutiden och handlingsberedskap inför framtiden. Genom läsning av litteratur ökar kännedomen om människors liv och tänkande från skilda tider och i olika kulturer. Kunskaper i matematik är nödvändiga för att studierna i framför allt naturkunskap, ekonomi och samhällskunskap skall bli meningsfulla. Ett tvärvetenskapligt förhållningssätt är ofta nödvändigt.

Kunskaper i utbildningens karaktärsämnen används ofta i sammanhang där förmågan att samarbeta och att uttrycka sig i tal och skrift är av stor vikt. Språk och text intar en särskild ställning i utbildningen. Språket är ett redskap för kommunikation men också för reflektion och lärande. För human- och samhällsvetenskaperna utgör vanligen texter av olika slag det stoff genom vilken människan och hennes verksamhet undersöks, men även andra källor, exempelvis undersökningar och intervjuer, används. Att utveckla sitt språk mot allt större klarhet underlättar begreppsförståelsen och den analytiska förmågan och är en god förberedelse för ett mer vetenskapligt sätt att tänka och arbeta. Förmågan att använda svenska språket utvecklas inom utbildningens alla ämnen.

Genom studier i engelska och i andra främmande språk skapas möjligheter för kontakter över nationsgränser och en förberedelse för fortsatta studier och deltagande i ett alltmer internationaliserat arbetsliv. I utbildningen kan i princip alla språk studeras, moderna såväl som klassiska.

Kontakterna med andra länder och kulturer ökar, bland annat som en följd av den snabba utvecklingen inom informationstekniken. Inom de humanistiska och samhällsvetenskapliga sektorerna är användningen av informationsteknik mycket utbredd. Utbildningen ger god vana att använda informationstekniken som ett verktyg för lärande, kommunikation och informationssökning.

Miljö- och resursfrågor är en viktig del i utbildningen. Insikter i sådana frågor utvecklas på ett naturligt sätt under studierna. Detta bidrar till att skapa en samlad förståelse av dessa frågor och för hur miljöfrågor kan lösas genom samverkan mellan olika discipliner inom naturvetenskap, samhällsvetenskap och humaniora.

För att ge insikt i arbetslivets villkor och därmed konkretisera utbildningen finns inom programmet möjlighet till arbetsplatsförläggning av delar av utbildningen.

Samhällsvetenskapsprogrammet har fyra nationella inriktningar: ekonomi, kultur, samhällsvetenskap och språk.

Skolans ansvar

Skolan skall ansvara för att eleverna vid fullföljd utbildning:

- har utvecklat ett intresse för samhällsvetenskapliga frågeställningar och kan söka, tolka och analysera information samt formulera och lösa problem med hjälp av samhällsvetenskapliga metoder,
- kan tillämpa ett humanistiskt och samhällsvetenskapligt arbetssätt vad avser problemlösningsmetodik, modelltänkande, textkritik och teorikonstruktion,
- kan utnyttja begrepp och teoretiska modeller i sitt tänkande och inser betydelsen av successiv revidering och utveckling av modeller och begrepp,
- kan anlägga ett historiskt perspektiv på företeelser och skeenden i samhället,
- har kännedom om det mångkulturella samhället och den ökande internationaliseringen i världen och följderna av dessa processer för samhällsutvecklingen i olika länder och kontinenter,
- kan använda informationsteknik på ett sätt som stärker förståelse, begreppsutveckling och kommunikation samt har kunskaper om informationsteknikens möjligheter och problem,
- kan kommunicera sina kunskaper och erfarenheter i tal och skrift samt har tillägnat sig insikter om språket som en väg till lärande och begreppsutveckling,
- kan använda engelska och andra främmande språk på ett funktionellt sätt i tal och skrift inom det samhällsvetenskapliga området och i andra sammanhang,
- har fördjupade kunskaper om miljö- och resursfrågor och om samspelet mellan miljö, teknik, politik, ekonomi och etik i detta sammanhang,
- har förvärvat en ekologisk grundsyn och har insikt i hur samhällsvetenskapliga tillämpningar kan användas för att skapa goda levnadsförhållanden och en livskvalitet som är förenlig med en hållbar utveckling.